

TALOUSARVIOALOITE 253/2006 vp

Määrärahan osoittaminen esihistoria- ja kulttuurimatkailukeskus Kierikin toiminnan kehittämiseen

Eduskunnalle

Yli-Ii on 2 200 asukkaan kunta Pohjois-Pohjanmaalla. Kunnan toimintakate oli vuoden 2005 lopussa 10,3 milj. euroa ja tilikauden alijäämä 1,6 milj. euroa. Kunnan tuloista valtionosuudet muodostavat yli 50 %. Kunnan väestö- ja elinkeinorakenne indikoivat alenevaa verotulojen kertymää lähivuosina.

Kunta on panostanut matkailuelinkeinon vuodesta 1997 rakennuttamalla esihistoriallisten, kivikauden aikaisten löytöjen näyttelyn ja elämysmaailman Kierikkikeskukseen. Kierikkikeskus on syyskuussa 2001 toimintansa aloittanut Suomen suurin esihistoria- ja kulttuurimatkailukeskus, joka tarjoaa monipuolisia kokous-, ryhmä-, koulutus- ja eläymismatkailupalveluja. Siihen kuuluvat ravintola-, kokous- ja näyttelypalveluja tarjoavan päärakennuksen lisäksi 32-paikkainen hotelli, laaja 5 000—3 000 eKr. ajoittuva muinaisjäännösalue ja Kivikauden kylä ansapolkuineen.

Koko keskus on Yli-Iin kunnan omistama ja hallinnoima kokonaisuus, johon tutustuu vuodessa 20 000—24 000 vierasta. Vieraista 3 000—4 000 on koululaisia. Kierikillä onkin merkittävä historiakasvattajan rooli hyvin laajalla alueella. Keskuksen näyttely esittelee Kansallismuseon kokoelmista lainattuja, Kierikistä löydettyjä kivikautisia löytöjä. Kierikin löydöt ja erityisesti kivikautisten asumusten pohjien kaivaukset ovat merkittävästi muuttaneet kuvaa kivikauden elämästä.

Kierikkikeskus on kunnan talousseurannassa jaettu museotoimintaan, johon tulee myös valtionavustus (vuodesta 2005), ja liiketoimintaan, joka käsittää hotelli-, ravintola-, kokous- ja ohjelmapalvelut. Liiketoiminnalla on tarkoitus tukea museon toimintaa niin, että Kierikkikeskuksen talouden alijäämä muodostuisi mahdollisimman pieneksi.

Kierikkikeskukseen on investoitu vuodesta 1996 alkaen noin 6 miljoonaa euroa, josta Yli-Iin kunnan osuus on ollut 2,1 miljoonaa euroa.

Kierikkikeskus on viisivuotisen toimintansa aikana saavuttanut nuoreksi museoksi paljon: se on saanut lukuisia kansainvälisiä palkintoja, ja sillä on parhaillaan käynnissä useita merkittäviä kansainvälisiä projekteja. Kierikin vahvaa kansainvälistymistä on edistänyt osaltaan vuodesta 1997 alkanut yhteistyö Montrealin McGill University'n tutkijan Ph.D. Andre Costopouloksen kanssa: hän on jo vuosien ajan järjestänyt Kierikissä Oulun yliopiston kansainvälisiä kaivausleirejä ja mm. nyt elokuussa hän sai tutkimusryhmälleen merkittäviä apurahoja usealta kansainväliseltä tutkimusrahastolta ja Suomen Akatemialta. Tämä on toistaiseksi ainoa isompi ulkomailta saatu rahoitus Suomessa tehtävään arkeologiseen tutkimukseen.

Toiminnan turvaamiseksi ja kehittämiseksi Kierikin rahoituspohjaa tulisi laajentaa niin, että valtion talousarvioon tulisi joko sellaisenaan rahoitus Kierikkikeskusta varten tai osana Museo-

viraston alueyksikköverkostoa, mieluiten jo vuonna 2008.

Tavoitteena on erillisesti rahoitettu, toiminnallisesti Museovirastoon linkitetty yksikkö, jonka toiminnassa voidaan taata Kierikkikeskuksen tähän asti saavutetun toiminnan kehittyminen. Yli-Iin kunta on tehnyt tästä asiasta aloitteen keväällä myös Museovirastolle. Tavoitteena ei ole lohkaista rahoitusta Museoviraston budjettirahoituksesta, vaan varata erillinen rahoitus Kierikkikeskukselle.

Yli-Iin kunta on valmis ylläpitämään kiinteistöt, jotka valtio/Museovirasto vuokraisi erikseen sovittavaa kohtuullista vuokraa vastaan. Liiketoiminnot ovat jatkossa yksityisen yrityksen ylläpitämiä. Kiinteistöjen käyttökustannuksista vastaavat niitä käyttävät toimijat.

Museotoiminnan vuosittainen valtionosuus lasketaan neljän henkilötyövuoden perusteella.

Neljän kokoaikaisen henkilön, joista kaksi on museoammattilaista, henkilöstömenot ovat n. 170 000 euroa vuodessa. Kiinteistön käyttökulut museotoiminnan osalta ovat n. 45 000—50 000 euroa vuodessa, näyttelyn välineistön sekä muiden toimintamenojen osuus on n. 80 000 euroa, ja poistojen ja vuokrien osuus on n. 40 000 euroa. Kun museotoiminta saa pääsylippu- ja ohjelmapalvelutuloja n. 80 000—100 000 euroa kävijämääristä riippuen, nettokustannukset ovat nykytasolla n. 250 000—280 000 euroa vuodessa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2007 talousarvioon momentille 29.80.32 lisäyksenä 50 000 euroa esihistoria- ja kulttuurimatkailukeskus Kierikin toiminnan kehittämiseen.

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 2006

Tuomo Hänninen /kesk
Tatja Karvonen /kesk

Simo Rundgren /kesk
Mikko Alatalo /kesk